

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Örigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Apanta Ta Ellēnisti Heuriskomena

Cui idem præfixit Origeniana, Tripartitum opus, quo Origenis narratur vita,
doctrina excutitur, scripta recensentur

Origenes

Rothomagi, 1668

IX. Eadem circiter tempestate [...] resarcit Lucianus, resarcit & Hesychius.
Hinc quintuplex [...] editio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-25059

magna diligentia descriptam publicaverunt. Atque ea Editio Palaestina dicta est Summo A scilicet applausu fuit excepta, & in Hierosolyma, aliisque Orientis Ecclesijs decantari coepta, & libratorum saepe eam in publicos usus exscribentium labore disseminata passim ac propagata; cum propter Auctoris famam, & Emendatorum nobilem doctrinam, tum propter operis ipsius dignitatem. Hujus editionis & emendationis luculentum extat monumentum in Codice Renati Marchali, jam saepe laudato; in quo post Ieremiam librum adnotatum est, descriptum eum esse ex Origenis Hexaplis, & emendatum ex Tetraplis manu ipsius exaratis; idque opera Pamphili & Eusebij.

En tibi iam itaque triplex editio Septuaginta Senum; Origeniana haec quae in Hexaplis continebatur; altera privatim edita ab Eusebio & Pamphilo, quae prioris mere germana erat; tertia vetus illa quae Origenis emendationem praecessit, & *novi* seu Vulgata B appellata est, quaeque multiplex & diversa fuit, ut pote varias passa adulterationes. Non alia autem Septuaginta Interpretum editio usurpabatur vulgo ante Origenem, quem quae *novi* dicebatur. Hanc appellationem idcirco consecuta erat, quod nulla per Orientem Scripturae editio frequentiori usu contereretur. Quo factum est, ut editio *novi* non unam aliquam & peculiarem Septuaginta Senum editionem notare deinde ceperit, sed ipsam eorundem Interpretum conversionem generali appellatione significaverit. Rem uno verbo expedio. Vocabulum illud, *novi*, generi & speciei commune fuit, ut aliae pleraque voces: generi, cum qualemcumque *novi* editionem notavit; speciei, cum ei soli addita est, quae ante Origenis emendationem circumferebatur. Speciei tributa est primum, inde ad genus ipsum transtulit. Quamobrem aliquando Hieronymus *novi*, ab Origene scilicet emendatos, a *novi* distinguit; aliquando cum ea permiscet & confundit. Distinguit quidem in Prooemio ad librum 16. Commentar. in Isaiam. *Liquido, inquit, consistentes in Hebraico non haberi, nec esse in LXX Interpretibus, sed in Editione Vulgata, quae Graece novi dicitur, & in toto orbe diversa est. LXX Interpretes signat ab Origene emendatos. Et in Epistola ad Sun. & Fretell. novi autem ista, haec est Communis editio, ipsa est quae & Septuaginta, sed hoc interest inter utramque, quod novi pro locis & temporibus, & pro voluntate Scripserum veterum corrupta editio est. Ea autem quae habetur in *Novi*, & quam nos verimus, ipsa est quae in eruditiorum libris incorrupta & immaculata Septuaginta Interpretum translatio reservatur. Quidquid ergo ab hac discrepat, nulli dubium est quin ita & ab Hebraeorum auctoritate discordet. Confundit vero *novi* cum Vulgata libr. 9. in Isaiam 30. 20. *Multum, inquit, in hoc loco 70 Editio, Hebraicamque discordat. Primum ego de Vulgata tractabimus. Vulgatam editionem appellat novi, quorum verba profert: profert autem de Hexaplis. Et in Praefat. Comment. in Daniel. Origenes de Theodotionis opere in editione Vulgata asteriscos posuit. Et in Epistola ad Suniam & Fretell. Licet in Septuaginta & in Hexaplis ita repererim. Hoc est in Vulgata, & in illa Hexaplorum. Vulgata speciatim & proprie dicta utebantur Sunia & Fretella, pia & erudita foemina: multum illa a primigenio exemplari deflexerat. Haec rogarunt Hieronymum, ut plurimorum Pfalterij locorum, in quibus Graeca a Latinis dissonabant, legitimam lectionem ex Hebraica veritate sibi traderet. Morem gessit Hieronymus, & prolixam rescripsit Epistolam, ex cujus evolutione discas, quid Vulgatam inter editionem, & illam quae jacebat in Hexaplis, discriminis interfuerit.**

IX. Dum hanc emaculandis Septuaginta Senibus navabant operam Eusebius & Pamphilus; similis cura Hefychium monachum in Aegypto, & Lucianum Antiochia eodem circiter tempore exercebat. Hi priscam illam Editionem, *novi* dictam, deformem mendis, & sexcentis vitiatis locis mutare in melius aggressi sunt. Adhibitis ergo vetustis Vulgatae hujus interpretationis exemplaribus rem ita gesserunt, ut recusam ab Hefychio editionem Aegyptus amplexa sit: quam vero recoxit Lucianus, ab universis probata & usurpata sit regionibus, quae Constantinopolim & Antiochiam interjaecent; nam Hebraicam etiam veritatem consuluisse fertur, ab eoque emendata Vetus illa Vulgata nomine ipsius affecta est. Hieronymus in Epistol. ad Sun. & Fretell. *in quo breviter illud admonet, ut scitis aliam esse editionem, quam Origenes & Casariensis Eusebius, omnesque Graeciae tractatores novi, id est Communem appellant, atque Vulgatam, & a plerisque nunc novi dicitur; aliam Septuaginta Interpretum, quae & in *Novi* codicibus reperitur, & a nobis in Latina sermone fideliter versa est, & Hierosolyma, atque in Orientis Ecclesijs decantatur.*

Igitur quintuplex post hanc aetatem Septuaginta Interpretum editio habita est; Vulgata vetus, Origeniana, Eusebiana, illa Luciani, & Quinta demum Hefychij. Sed quoniam ex Hexaplis profecta erat Eusebiana, pro una eademque utraque habita est. Quae vero *novi* exemplaria supererant, in studioforum bibliothecis delitescabant. Atque ita licet quinque revera extarent hoc tempore editiones, trium duntaxat usus erat in Ecclesijs. *Alexandria & Aegyptus, inquit Hieronymus, in Septuaginta suis Hefychium laudat auctorem. Constantinopolis usque Antiochiam Luciani martyris exemplaria probat. Media inter has Provincia Palaestinos codices legunt; quos ab Origene elaboratos Eusebius & Pamphilus vulgaverunt: totusque orbis haec in-*

A *tey se trifaria varietate compugnat.*

X. Ceterum veri mihi videtur simillimum, Lucianum ipsum, & Hefychium cum *novu* emendabant, ut Origenis imitabantur studium, ita emendationis rationem tenuisse, & obelis ac asteriscis *novu* distinguisse, eique Theodotionis laciniis affuisse. Cum enim certum sit Ægyptum ac Syriam Hefychij & Luciani editionibus esse usas; nec minus certum sit quæ iis in regionibus usurpabantur editiones *novu*, obelis fuisse & asteriscis signatas, plane hiuc efficitur Hefychij & Luciani editiones notatas fuisse obelis & asteriscis. Hieronymus in Proœmio Comment. Daniel. *scilicet Origenes de Theodotionis opere in Editione Vulgata asteriscos posuit, docens defuisse quæ addita sunt; & rursus quosdam versus obelis prænotavit, superflua quæque designans.* Cumque omnes Christi Ecclesie, tam Græcorum, quam Latinorum, Syro-
 B *ramque, & Ægyptiorum, hanc sub asteriscis & obelis editionem legant, ignoscant invidi labori meo, qui volui habere nostros, quod Græci in Aquile, & Theodotionis, ac Symmachi editionibus lætitant: & in Epistol. 89. ad Augustinum, cap. 6. Vis amator esse verus Septuaginta Interpretum? non legas ea quæ sub asteriscis sunt, imo, rade de voluminibus, ut veterum te sanctorem probes: quod si feceris, omnes Ecclesiarum Bibliothecæ damnate cogent; vix enim unus aut alter invenitur liber, qui ista non habeat. Quippe vix ulla reperire erat Hieronymi ætate exemplaria, quæ non vel ab Origene, vel à Luciano, vel ab Hefychio fuissent correctæ. Cum itaque vulgata omnia exemplaria infedissent asteriscis & obelis, nec ulla fere essent in usu, quam quæ tres illi castigatores emendaverant, sequitur ita distinctos fuisse ipsorum Codices. Cujus discriminationis quosdam assignare par est auctores, præterquam Lucianum ipsum, & Hefychium, quod ab Origene*
 C *primum fuerat inventum imitantes postmodum & excolentes? Quin & ad Editiones quoque Latinas pervenit ejusmodi scilicet: nam Hieronymus in Epistol. 89. ad Augustinum, cap. 6. Latine suæ *novu* interpretationi asteriscos quoque & obelos sese addidisse testatur.*

Ex his porro Græcis editionibus, vel ea nempe quæ erat in Hexaplis, sive Eusebiana, vel Luciano, vel Hefychiana, hodiernæ nostræ omnes videntur prodidisse: hac enim, ut ait Hieronymus, trifaria varietate totus orbis compugnabat; Vulgata vero omnium inquinatissima pene obsoleverat. Cum autem in Veteres illas magnam constet investam esse confusionem ex librariorum oscitantia, dum vel obelorum & asteriscorum notationem negligunt, vel eos suis non adscribunt locis, negari non potest impuras esse recentiores Editiones *novu* & vitiatas, ut pote quæ ex antiquis illis prodierunt. Nam etiam si profectæ
 D *essent ab Hexaplis, in quibus scribit Hieronymus fuisse septuaginta emendata & vera exem- Hieron. in plaria; additamenta certe Theodotionis, quæ cum reliquo contextu, obliteratis asteriscis, Hæc 38. ad nos transmissa sunt, editionem adulterant & corrumpunt.*

CAPVT TERTIVM.

ORIGENIS SYNTAGMATA.

Capitis tertij partitio.

GEMINA sectione absolvitur istud caput: Priore singula Origenis Syntagmata, quorum memoria superest, enumerantur: altera agitur de Origenis Syntagmatis quæ extant, deque vetustis libri *novu* interpretationibus.

SECTIO PRIMA.

SINGVLA ORIGENIS SYNTAGMATA, QVORVM MEMORIA SUPEREST, ENVMERANTVR.

I. Recensentur Origenis Syntagmata ab Eusebio commemorata. II. Ex his aliqua expendantur accuratius; ac primum libri De resurrectione, III. *novu*, IV. De martyrio, V. Dialogi, VI. Epistole, VII. Interpretatio Sbraicorum nominum Novi Testamenti, VIII. Liber De oratione, IX. Disputationes adversus Hereticos, in hisque *novu* Labyrinthus. X. Quæritur quid sint Origenis Monibilia, & quid ipsius pro se Apologia à Vincentio Bellovacensi commemorata. XI. Philocaliam quoque in Origenianorum operum censu ponimus.